

El vell Mississipi

Valentí Puig

Majestuós com una divinitat atàvica, el Mississipi és la gran escola de la vida per als lectors de *Les aventures de Huckleberry Finn*. Ara Huck Finn ha fet cent anys (si bé la novel·la fou publicada a Anglaterra l'any 1884, per justícia poètica hem de creure que Huck Finn vingué al món un any després, quan fou editat a Nord-amèrica per l'editorial fundada pel mateix Mark Twain). Tots hem compartit la identitat de Huck Finn i ara també som centenaris, però —ben al contrari d'altres aniversaris, tan parells a una punyalada per l'esquena— els seus cents anys tenen la fresca i el goig d'una nit en vetlla, mentre pel gran riu navegaven caçadors d'esclaus, rufians i tafurs de tota casta o un vapor de poc fiar i —des de la vorera, acompanyats de la bonhomia del negre Jim—,

aguaiem els perills. Cent anys, pura bagatel·la.

Hauran passat cent anys més i encara fugirem riu avall perquè —en un món on ja és obvi que la llibertat no té cap valor— tal vegada només serà possible ésser lliure a les fronteres o a mercé de la correntia del riu, ara violent o bé peresós. És com si d'un pou de la memòria ens arribés la crida de la vida fluvial, sense traves i a la vegada mestra d'humanitat i, per tant, deixondidora de la innocència.

Huck Finn, d'altra banda, era un partidari entusiasta de la reencarnació i fou, successivament, el gran Gatsby o, per exemple, Holden Caulfield a *L'ingenu seductor*. Sempre és dolorosa la pèrdua de la innocència, però encara és pitjor no voler comprendre l'experiència de la

vida, negar-se a explorar les vores del riu i desestimar la gravitació del propi destí. Huck Finn era prou llest per a saber que la innocència té un límit.

Huck Finn és part del gran somni nord-americà, i, ara que és tan usual dejectar els Estats Units de Nord-amèrica, no pot ésser inoportú recordar la inesgotable vitalitat d'aquell poble que fou el paisatge moral de les aventures de Huck: dos-cents anys de Constitució, amb la premsa més crítica del món, al capdavant sempre de la defensa de la llibertat, gran territori de la innovació permanent. A la costa del Pacífic, entre experiments biònics i microprocessadors, els nets de Huckleberry Finn cada dia obren noves portes a la humanitat i a l'altra costa, vora Nova Orleans, el vell Mississipi diu la seva cançó, tan jove encara com el centenari Huck Finn.

Platea reservada

Joan Rendé i Masdéu

Aquell darrer dissabte de febrer, no era el nostre sant Vicentet de sempre qui predicava, sinó el senyor rector de la parròquia de Santa Maria d'Arenys de Mar o, més ben dit, de Sinera. Davant el retaule preciós de Pau Costa, barroquíssim, uns quants mossens oficiaven la cerimònia funerària per les restes mortals de Salvador Espriu. Potser massa retaule per l'austeritat extrema que gastava el poeta en totes les coses.

Eren les cinc de la tarda, hora taurina. La gernació inundava la riera i la plaça de l'església. A dins, al temple, una esquadra de gent de protocol de la Generalitat de Catalunya anava acomodant les autoritats de tota mena que arribaven, en els setials que els corresponia a platea.

Un ull situat en un lloc humil, però estratègic, podia anar descobrint els colls estiradíssims que feien les personalitats que entraven atalaiant la possibilitat de precipitar-se cap a un lloc preferent. Però els experts en

protocol ho controlaven tot i cadascú era menat al buit que li corresponia, cadascú segons el misteri de les categories oficials.

Mentrestant, alguns ciutadans d'infanteria encara es demanaven com era que se celebrava un funeral catòlic per a un poeta que es proclamava agnòstic. Però es veu que ell mateix ho havia disposat així. El que ell no havia disposat era una assistència tan multitudinària i tan elevada de to i, sobretot, no havia disposat, naturalment, el protocol per a aquesta concurrència imprevista. Però tant se val, l'assistència es portava els seus experts en aquesta matèria; ningú no quedaria fora del lloc.

¿Però quines eren les personalitats que es mereixien els setials de preferència en aquella hora de dir adéu al gran poeta? Naturalment, eren els polítics. Però no només les autoritats representatives de Catalunya i de la nostra capital, sinó un estol de ministres, guerrers i cobradors de contribucions vinguts d'Espanya: hi havia els catalans Serra i Lluch, però

també hi havia el de Cultura, el senyor Solana, aquell que té un interès tan pronunciat perquè la «diversidad de pueblos y culturas» es puguin manifestar lliurement de cara endins de l'estat.

La preeminència representativa que cal reconèixer sempre a la classe política va omplir literalment els seients de platea. Això justifica que els escriptors n'haguessin de ser rebutjats i que haguessin anat a atapeir-se pels racons laterals del temple, a peu dret. Joaquim Molas, Jordi Carbonell i algun altre alt acadèmic de la Literatura Catalana van ser refusats en bloc; el poeta Joan Teixidor i el seu fill, que és president dels editors, també, i molts d'altres que gosaren dirigir-se als seients. Maria Aurèlia Capmany va salvar la pell d'escriptora gràcies al seu càrrec polític. El poeta Foix també seia; no el devia conèixer.

Es comprèn que fos així; els amics i companys d'Espriu haurien donat un espectacle massa sentimental, a platea.